

V krajšem delovnem času je potrebno več ustvariti

V vseh naših gospodarskih organizacijah so že imenovane komisije za proučitev skrajšanja delovnega časa — prehoda na 42-urni teden. Seveda s tem smo zgolj zadovoljili le formalnosti imenovanja komisije. V večini primerov čakajo komisije na splošno shemo, ki naj bi jo nekdo izdelal in bi veljala tudi za njihov kolektiv. Prepričan sem v to, da je nemogoče izdelati splošne shemo za prehod na 42-urni teden, ki bi veljala za vse gospodarske organizacije enako.

Mislím, da ne moremo pričeti s tako razpravo, kdaj bomo prešli na 42-urni teden in kako bomo delali. Potrebno bo v prvi vrsti temeljito analizirati sedanje stanje in da bomo pri tem zagurali tako proizvodnjo in osebne dohodke, ki bodo enaki, ko bomo prešli na 42-urni teden. Realni kriterij možnosti prehoda ne dohodke, ki bodo enaki, ko nespremenjenem delovniku presežemo proizvodni načrt za 12,5 odstotka.

Ako postavimo vprašanje, kako povečati proizvodnjo ob istovrstnem skrajšanju delovnega časa? Potem sem prepričan, da ni rešitev v tem, kot ga nekateri navedajo, da je potrebno v kolektivih doseči večjo disciplino in boljše izkoriščanje delovnega časa. Morda bi bila to le trenutna rešitev, ki pa bi kaj kmalu pokazala, da proizvodnja stagnira oziroma pada.

Mnenja sem, da je dvig produktivnosti možen le ob boljšem izkoriščanju že obstoječih proizvodnih kapacitet, od odprave ozkih grl in od povečanja števila izmen. Odpira se mi vprašanje, kako bodo lahko ekonomsko opravičila na prehod na 42-urni teden tista podjetja, ki danes proizvodne kapacitete izkoriščajo le v eni izmeni.

Večina nanih podjetij so si enotna v tem, da ni noben problem s prehodom administrativnega kadra na 42-urni teden. Smatrajo, da tu ni noben problem in da bodo to zelo enostavno rešili. Morda res. Vendar pa lahko iz njihovih razprav povzamemo tudi to: da je tu precej skritih rezerv in da bi to administrativno delo kazalo temeljito proučiti.

(Nadaljevanje na 3. strani)

Domače NOVICE

LETO III.
Štev. 25

Izdaja OBČINSKI ODBOR SZDL LENART
Lenart, 12. decembra 1963

Proslava 20. letnice II. zasedanja AVNOJ in 10. praznika občine Lenart

V znamenju novih delovnih zmag

V LENARTU SO 24. NOVEMBRA ODPRLI PREUREJENO GOSTIŠČE IN KULTURNI DOM — NA SVEČANI SEJI OBČINSKE SKUPŠČINE GOVORIL ZVEZNE POSLANEC IVAN ROS — PESTER PROGRAM KULTURNIH IN ŠPORTNIH PRIREDITEV — MNOŽIČNA UDELEŽBA DOMAČINOV IN OKOLIČANOV NA PRIREDITVAH V POČASTITEV 20. LETNICE II. ZASEDANJA AVNOJ-a.

Lenart se je na letošnje praznovanje 10. občinskega praznika in 20. letnice drugega zasedanja AVNOJ-a temeljito pripravil. Že zunanji izgled Lenarta je bil pomembnostj obeh praznikov primeren. Ulice so bile lepo očiščene, uredili so parkirni prostor pred občinsko zgradbo in nekatere pločnike. Napovedano kresovanje za soboto 23. novembra je zaradi splošne žalosti za preminulim ameriškim predsednikom odpadlo.

V nedeljo, 24. novembra je spored prireditev začela tezenska mladinska godba na pihala z igranjem budnice. Sledil je orientacijski patrolni tek, v katerem se je pomerilo 12 ekip. Sodelovali so mladinci in mladinke, ekipa postaje Ljudske milice Lenart, starejši člani TVD »Partizan« Lenart in pionirji iz šole Lenart in Jur. dol. Vabljeni so bile sicer vse šole, vendar sta se teka udeležili razen Lenarta samo še dve ekipi iz Jur. dola. Prehodni pokal sta dobili za prvo

mesto sind. ekipa Ljudske milice in članska ekipa lenarškega Partizana.

Predsednik občinskega Sveta svobod in PD Milan Močnik je odprl preurejeni kulturni dom. Ob tej priložnosti je imel krajši priložnostni govor, v katerem je poudaril pomen tega kulturnega objekta. V prostorni dvorani je kinemaskop. Povečalji so tudi oder za gledališke predstave, preuredil balkon in namestil novo kinoaparaturu. V novi dvorani so Lenartani popoldne že gledali prvo kino predstavo. Obisk filma domače proizvodnje »Saša« je bil proti pričakovanju velik, skratka rekorden.

Na dopoldanski svečani seji občinske skupščine v kulturnem domu, ki so ji sledili tudi predstavniki družbeno-političnih organizacij občine, številni občani ter poslanci zvezne in republiške skupščine, je imel slavnostni govor zvezni poslanec Ivan Ros. V

(Nadaljevanje na 5. strani)

domače
in po svetu

V zadnji številki smo že poročali o tragični smrti predsednika Združenih ameriških držav. Navedli smo tudi, da še atentator ni znan. Tudi sedaj še ni povsem jasno, kdo naj bi bil atentator. Nekateri trdijo, da jih je bilo celo več, glavni osumljenec Oswald Lee pa se je zgrudil pod krogli lastnika bara v Teksasu, ki je sedaj v priporu in mu bodo sodili šele čez dva meseca. Novi predsednik ZDA Lyndon Johnson je imenoval posebno centralno preiskovalno komisijo, ki mu bo predložila poročilo o zločinu v Teksasu.

Z različnimi izjavami je novi ameriški predsednik potrdil, da bo nadaljeval Kennedijevo politiko. Zlasti se je zavzel za sprejem zakona o državljskih pravicah črnskih prebivalcev ameriškega kontinenta. Zavzema pa se tudi za sprejetje ukrepov, ki bi odpravili za ameriško življenje značilno brezposelnost.

Pred dnevi je iz naše države odpotovala romunska vladna delegacija, ki je bila pri nas na obisku. Kakor smo že poročali, je bilo srečanje med našimi predstavniki in romunsko delegacijo obojestransko koristno. Po pogovorih med predsednikom Titom in vodjem romunske delegacije so v Beogradu podpisali važen gospodarski sporazum o Djerdapu. S podpisom tega sporazuma sta se obe strani zedinili za izgradnjo tega pomembnega gospodarskega objekta za našo in romunsko stran.

Na svečani seji zvezne skupščine in Glavnega odbora SZDL Jugoslavije, ki je bila 30. novembra v počastitev republike in 20. letnice II. zasedanja AVNOJ je o nadaljnjih gospodarskih perspektivah govoril Mijalko Todorović, podpredsednik zvezne skupščine. Svečane seje se je udeležil predsednik Tito, navzoča pa je bila tudi romunska vladna delegacija katere šef je pozdravil navzoče.

1. decembra je prispel na uradni obisk v Jugoslavijo Iranski zunanji minister Abas Aram, ki je s tem vrnil obisk Koče Popoviča. Zunanjega ministra Abasa je sprejel tudi predsednik republike Tito, kateremu je Abas izročil uradno vabilo iranskega šaha Riza Pahlevi naj obišče

(Nadaljevanje na 5. strani)

OBNOVLJENI TRG V LENARTU — Pri Lenartu so v počastitev Dneva republike odprli obnovljeno gostišče (na sliki levo) in kulturni dom (na sliki v sredini). Lepo urejenim zgradbam v trgu se je priključila še hiša (na sliki desno), v kateri je mesnica KZ Lenart. Lenart sedaj s tlakovanimi ulicami, moderno cestno razsvetlavo, urejenimi parkirnimi prostori, z novo gostilno in kulturnim domom, sodi med najlepše kraje naše občine.

S SEJE ZADRUŽNEGA SVETA KZ ZG. ŠČAVNICA

Strokovni kolegij je sklenil...

Bil sem na nedavnem zasedanju zadružnega sveta v Zg. Ščavnici. Nekaj me je takrat zares prijetno presenetilo in sicer to, kako smelo, odkrito in napredno so o problemih zadruge razpravljali člani zadružnega sveta. Če sem kdaj prej posploševal nezanimanje zadružnikov za zadružne probleme, potem sem moral sedaj priznati, da tega nikakor ne kaže pripisati vsem zadružnikom. Ob tej seji sem prišel tudi do spoznanja, da ljudje radi in konstruktivno razpravljajo, če jim je to omogočeno predvsem z razumljivo pripravljanim gradivom, z jasnimi in konkretnimi odgovorjanjem na vprašanja in tudi takrat, če so odnosi med člani zadružnega sveta in upravo zadruge čimboljše. In če sedaj primerjamo napredek samoupravljanja še v ostalih delovnih organizacijah občine, potem moram reči, da je zadnji čas čutiti mnogo bolj živahno delo in zanimanje za notranje probleme nasploh, ne samo za osebne dohodke. Ob taki ugotovitvi se postavlja vprašanje, kakšno vlogo imajo strokovni kolegiji v delovnih organizacijah in kakšno naj bi imeli. Že beseda kolegij pove, da gre za telo, ki ga sestavlja ljudje enake oziroma sorodne stroke. Ko pa pridamo še besedo strokovni, potem bi nam moralo biti jasno, da strokovni kolegij razpravlja o strokovnih zadevah, ne vodi pa politike v delovni organizaciji. To pomeni, da kolegij lahko razpravlja na primer o tem, kako bo organiziral proizvodnjo, kako bo izvršil sklepe samoupravnih organov, ne da bi jih po svoje prikrojil in lastnim interesom primerno izvajal, kakor se večkrat dogaja. Je še nekaj nalog, ki jih opravlja strokovni kolegij, vendar je pomen strokovnega kolegija vedno manjši zaradi stalnega jačanja vloge samoupravnih organov in družbenih organizacij v delovnih organizacijah in zaradi večje družbene zavesti naših upravljalcev. Čudno je na primer, da v KZ Zg. Ščavnica spričo dejstva, da ima dober zadružni svet, strokovni kolegij razpravlja v vseh zadevah, ki pridejo v neki zadrugi v poštev. Na primer: koliko bo zadruga dala posojila Skopju, da se odobri dotacija družbeni prehrani itd. Ta kolegij je v dosedanjih praksi razpravljal in sklepal o vsem na način, da je sklepe posredoval v potrditev upravnemu odboru, ta pa zadružnemu svetu. Malo je bilo doslej primerov, da se je kak predlog rodil na upravnem odboru ali zadružnem svetu. Vsi so nastali na sejah kolegija. S tako prakso bo potrebno prenehati. Kajti s takim načinom dela organi samoupravljanja izgubljajo zaupanje v naš samoupravni sistem in se čutijo prikrajšani za pravice, ki jim gredo tudi po ustavi.

Navedli smo primer zadruge v Zg. Ščavnici, vendar je taka ali podobna praksa tudi v nekaterih drugih delovnih organizacijah občine. Potrebno bo in to čimprej razmisliti o takem načinu delovanja strokovnih kolegijev, da bodo le ti zares samo strokovni posvetovalni organ direktorja, ne pa tudi politični organi. Važno je, da o teh vprašanih razmislimo prav sedaj, ko sestavljamo statute delovnih organizacij.

STATUT DELOVNIH ORGANIZACIJ

Več pogojev za članstvo zadruge

V Kmetijski zadrugi Lenart bodo te dni izdelali prvi osnutek statuta, ki ga nameravajo kmalu dati v javno razpravo. Sekretarju zadruge Radku Valderju smo v zvezi s statutom postavili nekaj vprašanj, na katera nam je takole odgovoril:

Kako daleč ste z izdelavo statuta vaše delovne organizacije?

Komisija bo kmalu v celoti sestavila osnutek statuta. Pri sestavi statuta sodeluje širši krog ljudi, pritegnili smo tudi strokovnjake, ki so zaposleni v zadrugi. Del osnutka smo že dali v javno razpravo. V razpravi so se izkristalizirala stališča zlasti okrog organizacijske oblike zadruge in o dolžnostih in pravicah odgovornih činiteljev na delovnih mestih.

Težave, na katere ste naleteli pri dosedanjem delu?

Pri sestavi statuta se nam pojavljajo težave predvsem zato, ker vzporedno z izdelavo statuta rešujemo organizacijo poslovanja zadruge, ki še ni utrjena za-

ratj združitve KG Lenart in Selce ter mizarstva »Brest«. Največ preglavic nam je delal tudi prob-

lem, kako predvideti in katere organe upravljanja glede na odnos med zadrugo in zasebnimi kmetijskimi proizvajalci.

Potrebne so ekonomske analize

Na seji zadružnega sveta KZ Zg. Ščavnica 26. novembra so člani zadružnega sveta obširno razpravljali o različnih problemih zadruge. Med drugim so tudi razpravljali o predlogih zadruge o tem, da se določena sredstva namenijo za razne adaptacije in druge potrebe. Na seji so v tej zvezi poudarili, da se je potrebno vsakokrat vprašati, odkod vzeti sredstva in kako bodo naložena sredstva tudi izkoriščena. Zavzeli so se za to, da je potrebno preden zadružni svet odloči o financiranju neke gradnje ali drugih potreb temu organu predložiti ekonomsko analizo in predračun, iz česar bo moč videti, ali se bo predvidena zadeva izplačila in da bo zadružni svet odobril le toliko sredstev, kolikor jih je dejansko potrebno. Iz tega razloga so predlog upravnega odbora o tem, da se odobri investicija v višini 600 tisoč din za zvišanje kapacitet v mlinu na Tratah, preložili na naslednjo sejo zadružnega sveta do katere naj bi izdelali točen predračun in ekonomsko analizo te investicije. Sprejeli so tudi načelo, da se je za vsako investicijo potrebno odločiti le takrat, ko jim bo predložena potrebna analiza.

Na seji zadružnega sveta so poročali o izpolnjevanju plana v tekočem letu. Ugotovili so, da se ne ujema podatki, ki so bili

poslani občinski skupščini in predloženi članom zadružnega sveta. Članom zadružnega sveta so iz uprave prikazali večji dohodek kot ga pa izkazuje poročilo za občinsko skupščino za enako obdobje letošnjega leta. Zadružniki so se zavzeli za to, da se take nepravilnosti odpravijo. Ko so govorili o doseženih uspehih, so se člani zadružnega sveta precej časa ustavili tudi ob uspehih posameznih ekonomskih enot. Član zadružnega sveta Radoha iz Sladkega vrha je zahteval, naj se člani podrobno seznanijo s poslovnim uspehom posamezne ekonomske enote. S temi podatki niso mogli prestrčiti in je na vprašanje lahko odgovoril le predstavnik občinske skupščine, ki jih je imel pri roki, medtem ko nihče iz uprave zadruge ni prinesel na sejo potrebno dokumentacijo iz katere bi bilo mogoče videti uspehe vsake EE posebej.

Ob zaključku seje so še enoglasno sklenili, da se pritožba tov. Janka Markoviča o suspenzu ugodno reši in se ga zaposli. Sodišče pa naj odloči o njegovih krivdi. Zadružni svet je tudi apeliral na navzočega direktorja KZ Ščavnica in šol. upravitelja v Ščavnici, naj se sporazumeta in, naj z roko v roki rešujeta vse medsebojne probleme, ki zadevajo zadruge in šole.

Novi zdravstveni dom bi radi zgradili

Sedanji zdravstveni dom pri Lenartu ne odgovarja več v celoti svojemu namenu. Zaradi tega so v ZD Lenart v perspektivnem planu predvideli izgradnjo novega zdravstvenega doma. Seveda bo to mogoče realizirati le, če bo pri financiranju izgradnje

pomagala tudi občinska skupščina. Precej sredstev bi primaknil iz skladov tudi Zdravstveni dom. Novogradnja je tembolj potrebna, saj je pacientov vedno več. Deloma o tem govorijo tudi številke o porastu družbenega bruto dohodka tega zavoda. Ta je bil leta 1961 38 milijonov din, letos pa bo predvidoma dosegel 49 milijonov din ali za 11 milijonov več kot pred dvema leti. Sredstva na skladih bodo z letošnjim letom dosegla skoraj 18 milijonov din.

V lenarškem zdravstvenem domu nameravajo graditi še protituberkulozni dispanzer in dispanzer za žene. V prihodnjih letih nameravajo zgraditi več stanovanj za zaposlene.

bor naj bi po sedanjem predlogu odločal o poslovanju zadruge na podlagi politike, ki bi jo začrtal zadružni svet, Upravni odbor naj bi tudi sestavljal predloge za zadružni svet. Svet delovne enote bo v okviru plana zadruge sprejel predlog programa dela za delovno enoto, ki ga bo dokončno sprejel kolektiv delovne enote. Svet delovne enote bo razpravljal o predlogih pravilnikov o delitvi dohodka ter poslovnika zadruge. Imel bo tudi svojo komisijo za odpuščanje in nameščanje delavcev v svoji delovni enoti, sprejemal bo plan dopustov za zaposlene v delovni enoti, odločal pa bo tudi o razdelitvi čistega dohodka namenjenega za osebne dohodke delavcem v delovni enoti.

(Nadaljevanje na 5. strani)

PO KRAJEVNIH SREDIŠČIH LEPE PROSLAVE DNEVA REPUBLIKE

PROSLAVA V CERKVENJAKU JE PRESENETILA

Dan republike in 20-letnico zasedanja AVNOJ so lepo proslavili tudi v skoraj vseh krajih naše občine. Med najboljše proslave pa sodijo tiste, ki so jih pripravili v Cerkvjenjaku in Gradišču.

V Cerkvjenjaku so proslavo pripravili v četrtek 28. novembra. Skrajno slabo vreme jim je onemogočilo izvedbo velike bakljade, ki so jo nameravali izvesti. Krajevna godba na pihala, ki se je zanalašč zbrala za Dan republike, je že mnogo pred začetkom programa igrala poskočne melodije, ki so vabile domačine na proslavo.

V dvorani, ki jo preurejajo, se je kmalu zbralo precej domačinov, zlasti pa otrok, ki so z zanimanjem sledili izvajanju na odru. Med gosti je bil na proslavi tudi Franc Suman, podpredsednik občinske skupščine Lenart. V pestrem in zanimivem kulturnem programu so sodelovali pionirji, mladina in člani prosvetnega društva.

Pionirski zbor je zapel nekaj pesmi, pionirska dramska skupina pa se je predstavila s prizorom pod naslovom: »V hribe šel je dragi moj«. Vse navzoče je prijetno presenetila izvedba dramatisiranih Kajuhovih pesmi. V tem zbornem recitacijsko-dramskem tekstu je sodeloval okrog 20 mladincev in mladink ter nekaj učiteljev. Posamezne pesmi je med seboj povezovala primerna glasba. Upriporitev je režiral Vlado Tušek in

moramo reči, da je z razpoložljivimi ljudmi ustvaril presenetljivo kvalitetno predstavo, ki bo gotovo mnogim ostala v trajnem spominu.

Podobno so proslavili Dan republike tudi v Gradišču in drugih krajih občine.

Z novim letom v Lenartu samopostrežna trgovina

Trgovsko podjetje »Potrošnik« v Lenartu se zelo trudi, da bi čimbolj zadovoljilo svoje potrošnike. Zlasti ima težave s prodajnim prostorom za špicerijsko blago. Trgovina »Križišče« v Lenartu že zdavnaj več ne zadostuje potrebam, saj je potrebno mnogokrat po celo uro čakati na postrežbo, kar seveda niso krivi prodajalci, saj je nemogoče hitro postreči množici kupcev. Zato v podjetju že razmišljajo o špicerijski trgovini samopostrežnega tipa. Pred dnevi so nabavili opremo, ki jo bodo namestili v prostor, kjer je sedaj trgovina Kmetijske zadruge Lenart, to je na Ptujski cesti poleg manufakturne trgovine. Računajo, da bodo z novim letom, če ne prej novo samopostrežno zagotovo odprli.

Z novim letom nameravajo novo trgovino odpreti tudi v Gočovi, ki je zelo oddaljena od vseh večjih krajevnih središč in tako tudi od trgovine.

Novoletna številka „Domačih novic“

Naslednja in letošnja zadnja številka »Domačih novic« izide 26. decembra. Posvečena bo novoletnim praznikom. V prihodnji številki boste lahko med drugim poleg običajnih sestavkov brali razgovor s predsednikom občinske skupščine Lenart o letošnjih gospodarskih uspehih in načrtih za prihodnje leto. Objavili bomo tudi ZELJE NASH BRALCEV OB NOVEM LETU. Za ljubitelje športa pa bomo pripravili pregled športnih dogodkov in uspehov v tekočem letu v naši občini. V prihodnji številki bomo naše bralce seznanili tudi z načrti o vsebini lista v prihodnjem letu.

Uredništvo

V krajšem delovnem času je potrebno več ustvariti

(Nadaljevanje s 1. strani)

Mnoge razprave, ki se danes v zvezi s skrajšanjem delovnega časa vodijo, je govora o razporeditvi delovnega časa na 5 dni tedensko ali 7 ur dnevno. Take razprave so vsekakor še mnogo preuranjene. Tu bodo delovni kolektivji pri izdelavi analize nateleti tudi na več problemov. Navedel bi le enega: morda bo potrebno premisliti, če ne bi kazalo delovni čas jutranje izmene prenesti na kasnejšo uro. To morda zaradi tega, ker so naši delavci oddaljeni od delovnega mesta in zato porabijo tudi več ur, predno pridejo na delo. Vemo pa, da je efekt pri teh ljudeh mnogo manjši. Druga ugotovitev je, da se vse naše kulturno življenje razvija zlasti v večernih urah, ki se ga človek, ki mora zjutraj v zgod-

njih urah vstati, ne more udeležiti.

V kmetijskih organizacijah bo potrebno prav tako proučevati ta problem, enako tudi v trgovini in gostinstvu. Res je, da bo tu šlo mnogo počasneje. Ako na hitro ocenim brez globljega poglobljanja v to problematiko lahko rečem, da bo verjetno nemogoče, da bi kmetijskim delavcem v letnem času — v sezoni — omogočili 7-urni delovnik. Tu bo potrebno poiskati ustrezen sistem, ki pa naj bo v masi enega leta enako učinkovit.

Smatram, da je v vseh delovnih kolektivih veliko možnosti, ki pa jih bo treba temeljito proučiti, saj bomo prav gotovo dobili tudi zelo zanimive podatke in napotke za dokončni prehod na 42-urni tednik.

Ernest Šmid

Zoran Polič

(2)

Nekaj spaminav na potovanje u Jaice

Leta so tekla, hrvatski narod je doživljal težke pretrese, ko je sodeloval pri rušenju stare avstrijske monarhije in ko tudi v novi državi ni našel pravega zadovoljstva. Padel je Gubec, padel Radič, njihova mesta pa so zasedli nesposobni voditelji, ki niso znali več slediti narodnemu razvoju in ki niso znali zadovoljiti njegovih teženj. Zato je dr. Maček, prvotno priznan kot nesporni voditelj hrvatskega naroda in vsaj na videz nasprotnik vseh čaršijskih oblastnikov v bivši Jugoslaviji, po zlomu jugoslovanske armade nastopil isto izdajalsko pot, kakor vsi pobegli bivši jugoslovanski voditelji. Dolgo je bil dr. Mačkov lik obdan z nimbom mučeništva. Ujet od Nemcev, pod nadzorstvom ustašev je bil po izjavah svojih ožjih sodelavcev prisiljen na molk in celo na službo okupatorju. Znan je njegov poziv hrvatskemu narodu, da se podredi sili in v domobranskih vrstah brani Paveličevo zločinstvo. Hrvatski narod zbeگان po takih pozivih in silno vezan na politiko HSS, je postal na ta način v odporu proti okupatorju dojak neaktiven.

Posledice Paveliču naklonjenega stališča dr. Mačka so bile za hrvatski narod strahotne. Vsi

težki pokolji srbskega in muslimanskega naroda v Liki, Kordunu in Bosni so predvsem posledice neaktivne politike dr. Mačka. Njegova odgovornost pred zgodovino je za vse te zločine strahotna.

Po Kordunu, Liki, Baniji, Pokoplju in Bosni pa so se potikali mali ljudje, neznan v političnem življenju Hrvatske, toda pošteni in predvsem polni zavesti svoje odgovornosti za usodo hrvatskega naroda. Med njimi so bili vsi tisti »elementi«, ki jih je dr. Maček za časa svoje »svobodne banovine« krvavo preganjal in ki so jih njegovi opričniki ob zlomu izročili okupatorju — bili so to hrvatski komunisti.

Z njihovim delom, z njihovo propagando se je dvigala iz globokih potokov krvi nova zavest hrvatskega človeka.

Iz prvih vstaj, ki jih je organiziral predvsem srbski živelj Hrvatske v obrambo lastnega življenja, so polagoma rastle prve partizanske enote, prve brigade. Toda mladi delavci se niso zadovoljili s tem uspehom. Nisili so idejo bratstva in borbe proti okupatorju tudi med tiste poštene prebivalce okrvavljene NDH, ki so spoznali podlo igro zločinskih okupatorjev in žalostno vlogo, ki jo pri tem igra dr.

Maček. Njihovo delo je bilo težko in zato tudi prvi uspehi skromni. Toda zavest pravice, žilavosti v premagovanju ovir in brezskrbnost za lastno življenje so morali utreti pot do vseh poštenih Hrvatov. Zamajale so se vrste HSS. Kar je bilo zločinskega, se je z dr. Mačkom vred še tesneje oklenilo Paveličevega prestola, kar je bilo zdravega se je z neomejeno predanostjo in globoko vero v zmago vključilo v narodnoosvobodilno gibanje. Hrvatska je bila rešena. Mnogi napredni ljudje so skupaj s tovariši komunisti prevzeli odgovornost za novo usodo hrvatskega človeka. Ze prve posledice združite naprednih narodnih sil so pokazale zdravo jedro hrvatskega človeka. Kakor po vseh ostalih pokrajinah bivše Jugoslavije je tudi po hrvatski zaplaval navdušenja nad bratstvom vseh narodov Jugoslavije. Titov lik se je dvignil visoko nad vse politične voditelje preteklosti in mogočno je narastlo število borbениh edinic. Kdor bo pisal zgodovino Hrvatske o njeni najusodnejši dobi, bo moral objektivno ugotoviti, da so bili v razdobju prvih let po zlomu bivše Jugoslavije postavljeni trdni temelji novi Hrvatski, da so te temelje z velikimi in krvavimi

žrtvami postavljali predvsem komunisti in, da je iz sloge in edinstva komunistov in HSS dejansko zaživela nova skupnost v okviru federativne Jugoslavije. Hrvatski človek bi v mraku izdajalske Paveličeve kulture dokončno zapravlil vso dediščino pokojnih bratov Radičev.

Osvobodilna borba malega hrvatskega človeka, ki se je otreasal vseh izdajalskih politikov, je ustvarila lik novega Hrvata, ki se je pokazal v tako lepi luči ob našem potovanju v zlato Bosno.

V Otočcu smo doživeli trzni dan, ki je kar spominjal na stare čase. Sicer ni bilo toliko blaga na trgu, toda kmetje so vendarle mnogo kaj ponujali, meščani pa kar kupovali s kunami, ki so bile plačilno sredstvo tudi na osvobojenem ozemlju.

Po dveh dneh počitka smo pozno ponoči krenili dalje — sedaj že precej velika vojska. Naslednje jutro po našem odhodu so ustaši napadli Otočac toda prekasno, to kar so iskali — namreč nas — je bilo že daleč iz mesta. Kasneje smo izvedeli, da so se obnašali zločinsko in, da so posebno težke grozote povzročili v bolnišnici, kjer je ležalo nekaj težkih ranjencev partizanov.

(Nadaljevanje sledi)

V BESEDI in sliki

Z ROKOBORSKEGA SREČANJA V LENARTU

Lenart-Maribor 10:6 - favoriti razočarali

Na svečani seji občinske skupščine v počastitev 20. letnice AVNOJ je govoril zvezni poslanec Ivan Ros. Po njegovem govoru je bil na sporedu bogat kulturni program, ki so ga izvajali pionirji lenarske šole in člani PD Lenart.

V navzočnosti številne množice, predsednika občinske skupščine Lenart in ostalih gostov je obnovljeni kulturni dom odprl tov. Milan Močnik, predsednik obč. sveta Svobod in PD Lenart, ki je imel tudi priložnostni govor. (Na sliki v sredini.)

Pred preurejenim gostiščem v Lenartu se je zbralo veliko ljudi, ki so poslušali govor tov. Franca Šumana, podpredsednika občinske skupščine. Govorila je še tov. Milka Kristl, upravnica gostinskega podjetja. Gostišče je zatem odprl podpredsednik občinske skupščine.

Lenart 24. novembra 1963. V počastitev 20. obletnice II. zasedanja AVNOJ in 10. praznika občine Lenart sta se v prijateljskem srečanju v Lenartu sestali rokoborski reprezentanci Lenarta in Maribora. Rokoborci TVD Partizan Lenart so povabili na slavlje v Lenart rokoborsko reprezentanco Maribora v kateri je nastopil tudi edini mojster »Slovenske težkoatletike« Mlakar, ki pa je gledalce prej razočaral kot navdušil, saj ga je Majcenovič v 6 minuti skoraj porazil, za kar se ima zahvaliti predvsem svoji izkušnosti napram mlademu borcu, kot je Majcenovič. Drugo razočaranje na tem srečanju je vsekakor pripravil kapetan reprezentance Lenarta, Šuman, ki je prav tako veljal za absolutnega favorita srečanja, zmagal pa je le po točkah.

Če že govorimo o razočaranju in kritiki pa lahko ocenimo kot najboljšo borbo večera med Kerenjičem (Maribor) in Roškaričem (Lenart). Najslabšo pa med Čankotom (M) in Muršakom (Lenart). Na splošno pa lahko rečemo, da se je srečanje več kot uspešno končalo za rokoborce iz Lenarta, ki so v skupnem plasmanu premagali reprezentanco Maribora z 10:6. S tem so zadovoljili tudi številne gledalce, ki so prišli bodrit svoje ljubljence na blazinah.

Izidi srečanj:

V prvi eksibicijski borbi sta se srečala Senveter in Šiško, po lepi in živahni borbi je zmagal tehnično boljše pripravljeni Senveter po točkah.

V prvem dvoboju z reprezentantom Maribora v »Muha« kategoriji sta se srečala Znudrl (L) : Kajzer (M). Borba je bila izredno živahna. Zmagal je fizično močnejši Znudrl v 3 minuti s tušem in povedel rokoborce Lenarta v vodstvo z 2:0.

V »Bantan« kategoriji sta se sestala Majcenovič (L) : Mlakar (M). Vsi smo pričakovali zmago »Mojstra Slovenske težke atletike« Mlakarja, toda nadarjeni Majcenovič se je odlično boril in v 6 minuti skoraj pripravil presenečenje. Mlakarja je rešila le njegova rutina in tako je ubežal porazu. V nadaljevanju je Mlakar po hudi borbi premagal Majcenoviča s tušem v 8. minuti in tako izenačil rezultat na 2:2.

V »Pero — lahki« kategoriji sta se sestala Banič (L) in Šauperl (M). Mladi Banič ni mogel nuditi večjega odpora izkušnemu Šauperlu, ki ga je premagal s tušem v 3. minuti in tako povedel Maribor v vodstvo z 2:4.

V drugi borbi »Pero — lahke« kategorije sta se srečala Roškarič (L) in Kerenjič (M). Borca sta bila izredno hitra. Prikazala sta najlepšo borbo na tem srečanju. Zmagal je izredno preudaren Roškarič s tušem v 8. minuti in izenačil rezultat na 4:4.

V lahki kategoriji sta se sestala Karner (L) in Krajnc (M). V lepi borbi se je izkazal Karner, ki je svojega nasprotnika premagal s tušem v 7. minuti in povedel rokoborce iz Lenarta v vodstvo 6:4.

V »Valter« kategoriji sta se srečala Muršak (L) in Čanko (M). Po hudi zanimivi borbi je zmagal Muršak s tušem v 10. minuti ter tako povišal vodstvo Lenarta na 8:4.

V srednji kategoriji sta se sestala Vogrin (L) in Ferlež (M). Borba je bila prvih 5 minut v rokah močnega Vogrina, toda v nadaljevanju ga je izkušeni Ferlež premagal za 1 točko razlike. Borba se je končala z zmago Ferleža po točkah. Z to zmago so Mariborčani znižali rezultat na 8:6.

V zadnji borbi v poltežki kategoriji sta se srečala Šuman (L) proti Kuhar (M). Zmagal je Šuman po točkah, ki je s tem postavil končni rezultat srečanja 10:6 v korist Lenarta.

Zmaga rokoborcev iz Lenarta je povsem presenetila trenerja Maribora Jezernika, ki je vse borbe tudi sodil, in po srečanju izjavil, da je zmaga rokoborcev iz Lenarta 10:6 popolnoma zaslužena. Po tekmovanju so imeli rokoborci obeh ekip družabni večer, obenem so se dogovorili za povratno srečanje, ki bo proti koncu decembra v Mariboru.

STROGO ZAJUPNO

ODGOVOR NA ČLANEK »KORUZO JE KRADEL«

Na članek, ki je bil objavljen v rubriki »Strogo zaupno« v 23. številki našega lista dne 14. novembra 1963 smo prejeli samo eden od odgovor, ki ga v celoti brez korektur objavljamo.

Uredništvo

Voličina, dne 26. 11. 1963
Uredništvo Domačih novic v Lenartu

V štev. 23 vašega lista, z dne 14. novembra 1963, ste objavili pod Strogo zaupno sestavek: Kradel je koruzo.

K temu članku pripominjam sledeče:

1. V sestavku se blati funkcionarja RK in odgovorne osebnosti Turističnega društva.

2. V vašem listu štev. 22 od 31. oktobra 1963 ste v sestaku »Pogovor z dopisniki« točno navedli v 3. odstavku S. T. iz Benedikta, da bodo vsi prispevki, ki ne bodo zadostno dokumentirani, romali v koš.

3. V zvezi tega vas prosim, da zadevo pojasnite v naslednji številki bralcem Domačih novic, da je bil sestavek pod Strogo zaupno: Kradel je koruzo, izmišljen in napisan v zvezi osebnega sovraštva. Konkretne dokumentacije, da je bil članek neresničen, se bodo predložile po sklepu sodišča.

4. V kolikor ne bom v vaši naslednji številki zasledil opravičila na objavljeni članek, bom predal uredništvu v sodni postopek zaradi žalitve človeških pravic.

Karo Janez

Izvršni odbor občinskega odbora SZDL o novoletnem praznovanju

Na seji Izvršnega odbora Občinskega odbora SZDL Lenart 4. decembra so člani med drugim razpravljali o pripravah na praznovanje novega leta v naši občini. Te dni pa so sklicali predsednike krajevnih organizacij SZDL, predstavnike društev prijateljev mladine in zastopnike

Doma in po svetu

(Nadaljevanje s 1. strani)

Iran. Predsednik Tito se bo vabilu odzval obreenem pa je preko zunanjega ministra Abasa povabil iranskega šaha naj obiše Jugoslavijo.

6. decembra je CK KP SZ v svojem glasilu »Pravdi« ponovno pozval predstavnike Kitajske naj se vzdržijo nadaljnje polemike o ideoloških odnosih med obema partijama in državama. To je že drugi javni poziv Sovjetske komunistične partije, ki meni, da je sedaj potrebno vso pozornost posvetiti krepitvi gospodarske in politične moči svetovnega socialističnega sistema in krepitvi boja proti imperializmu.

V Beogradu so se sporazumeli, da bo poslej mogoče potovati iz Jugoslavije v Poljsko in obratno brez vizuma. Na seji izvršnega sveta SR Slovenije so izdelali predlog zakona o udeležbi okrajev in občin pri skupnih virih dohodkov. Po tem predlogu naj bi občinam ostalo najmanj 28 odstotkov sredstev od skupnih virov dohodkov.

Krščanski demokrat Aldo Moro je obiskal predsednika italijanske vlade. Po najnovejših vesteh socialisti niso zadovoljni s sestavo nove vlade predvsem zato, ker so izključeni iz vseh važnejših gospodarskih resorjev.

Sredi decembra bo zvezna skupščina razpravljala o družbenem planu za prihodnje leto. Zvezni zavod za gospodarsko planiranje je na podlagi številnih posvetovanj v zveznih organih sestavil dokončni osnutek plana, ki ga je predložil zvezni skupščini.

delovnih organizacij na razgovor, kjer so se pogovorili, da je za novo leto potrebno v vseh krajevnih središčih kar se da privlačno urediti zunanost naselij. Delovne organizacije naj bi za otroke uredile tudi praviljična naselja, zlasti pa v Lenartu. Dogovorili so se tudi za primerne kulturne sporede ob novoletni jelki. Izvršni odbor je podjetjem tudi priporočil naj bi z denarnimi sredstvi pomagala pri obdarovanju otrok. Vso akcijo v zvezi z novoletnimi prazniki so poverili društvom prijateljev mladine.

FILMSKI SPORED

GRADISČE

15. decembra ob 15. in 20. uri »VELIKAN« II. del ameriški barvni film

22. decembra ob 15. in 20. uri »SKANDAL NA PLAŽI«, italijanski barvni film

VOLICINA

15. decembra ob 15. in 18. uri »LJUBEZEN POPOLDNE«, ameriška komedija

22. decembra ob 15. in 18. uri »LJUBEZEN MARJORIE MORNINGSTAR«, ameriški barvni film

Filmskega sporeda za kino Lenart ne moremo objaviti, ker nam prosvetno društvo kljub opozorilu ni poslalo sporeda.

KRIŽANKA

LEKARNIK	NAJBLIŽJE VEŠTINA	TRAVNA	VELIKA RUPKA	PTUŠKI HLAPO TOČKA	OKREJ
NIJTON					
PROGA LA					
SLOVENSKI FILM (TRAVNA)					
ŠOLA		REPUBLIKA SLOVENSKEGA			
BARVNO				ORISKI	

Več pogojev za članstvo zadruga

(Nadaljevanje z 2. strani)

Koga boste s statutom smatrali za člana zadruga?

Član zadruga lahko postane vsak kmetijski proizvajalec na območju zadruga, ki se strinja s statutom zadruga, da podpiše pristopno izjavo, da plača pristopnino v višini 200 din, nadalje, da se zaveže sodelovati z zadrugo v rastlinski ali sadjarski ali živinorejsko proizvodnji v okviru sklenjenih pogodb, da prodaja zadrugi vse tržne viške in da pri zadrugi kupi ves reprodukcijski material.

Kako nameravate uzakoniti delitev dohodka v zadrugi?

O delitvi dohodka bo sklepal zadrugi svet. Kot že omenjeno bo o delu čistega dohodka, ki je namenjen za osebne dohodke odločal svet delovne enote. O delu čistega dohodka, ki je namenjen za sklade, bo sklepal zadrugi svet.

Skladi se bodo zaenkrat formalaj še centralno tako dolgo, dokler bo zadruga v izgradnji.

Ali boste družbeno političnim organizacijam določili posebno mesto statuta in kako?

Družbeno politične organizacije v zadrugi — zveza komunistov, sindikat in mladinski aktiv — bodo v statutu obravnavane tako, da v okviru svojih programov oz. statutih doprinašajo k ustvarjanju ciljev v delovni organizaciji.

Do kdaj bo osnutek pripravljen za javno razpravo in kako bo razprava potekala?

Predvidevamo, da bo osnutek statuta v javni razpravi že okrog 15. decembra. O osnutku bodo najprej razpravljale družbeno politične organizacije zadruga, nato pa delovni kolektivi po ekonomskih enotah.

V znamenju novih delovnih zmag

(Nadaljevanje s 1. strani)

govoru je podčrtal pomembnost sklepov II. zasedanja AVNOJ-a glede na nadaljnji razvoj ljudske oblasti pri nas. Govoril je tudi o povojnih gospodarskih uspehih Jugoslavije. Sledil je pester kulturni spored, ki so ga pripravili učenci lenarske šole in člani prosvetnega društva.

Kulturni program je bil tokrat na visoki izvajalski ravni, zlasti pa so se odrezali recitatorji Alfonz Groman, Jana Muršec in Boris Suban. Topel aplavz je požel tudi tov. Jerič s pesmijo Česnje cvet. Nastopili so še godba na pihala, pionirski in mladinski pevski zbor lenarske šole in moški zbor prosvetnega društva Lenart. Delegacija Zveze borcev je položila vence na grobove žrtev fašističnega terorja na domačem pokopališču. Predsednik občinskega strelskega odbora je razglasil rezultat občinskega tekmovanja v streljanju z zračno puško. Nagrado za malokalibersko puško je podelil zmagoviti ekipi iz Volicine.

Po končanem kulturnem pro-

gramu je podpredsednik občinske skupščine Franc Suman odprl preurejeno gostišče. Ob tej priliki je imel krajši govor. Govorila je tudi upravnica gostinskega podjetja Lenart Milka Kristl. Številni gostje so si nato ogledali funkcionalno in estetsko urejene gostinske prostore.

Popoldan sta se v parku srečali nogometni enajstoričniki Lenarta in Radgone. Zmagali so domačini z 2:1. V kulturnem domu pa so se pomerili rokoborci iz Lenarta in Maribora. Tudi v tem srečanju je zmaga pripadla domačinom.

Značilno za prireditve v počastitev 20. letnice zasedanja AVNOJ-a je, da so bile vse prireditve dobro obiskane. Zelo važno je tudi, da so domačini lenarske občine slavili dva pomembna praznika v času, ko smo dosegli lepe uspehe na komunalnem področju in v izgradnji gostinskih ter kulturnih objektov. Med zadnje delovne zmage lahko štejemo preurejeno gostišče, kulturni dom, urejeno magistralo in cestno razsvetljavo.

JAKČE AV ZGODBA

Priče in riše: F. Prijatelj

Otroka sta doraščala in potrebovala vedno večje obleke. Jakče je nosil oblačila, ki so bila premajhna Matiji. Pri hiši ni bilo denarja za nove. Potujoči krošnjariji, ki so prihajali h Krajnčevim ponujat blago, so tu malo zaslužili. Otroka sta vedno radovedno gledala njihovo pisano bogastvo, mama pa je govorila: »To ni za vaju, to je za bogate«.

Ljudje niso imeli denarja, da bi kupovali blago za šivanje. Zaradi tega je začela mati hoditi z očetom na dno. Tam je pridno žela ali okopavala, da jo je zvečer vse bolelo. Otroka je večino ma puščala doma, zaklenjena v hiši. Opoldne pa je prihitala k njima in jima skuhalo nekaj hrane. Kmetje niso veselo gledali takšnih žanjic, ki so med delom hodile domov.

Cez leto po Jakčevem rojstvu se je družina povečala za deklco. Ona je živela le nekaj dni. Krajnčeva mama, ki je bila zgarana od trdega dela na njivah, je precej časa po porodu ostala v postelji. Dnevi, ko je ležala, so bili za njo dolgi in mučni. Mikalo jo je, da bi vstala in odšla na delo, da bi za otroka zaslužila kruh in obleko.

Polagama se ji je zdravje vrnilo. Začelo se je staro in še večje trpljenje. Z možem sta garala in zaslužila za zasilno življenje. Kljub pomanjkanju pa sta imela vedno kos kruha in skodelico mleka za berače, ki so v teh letih stalno trkali na vrata. To so bili starci, brez doma in svojcev, prepuščeni cesti in milosti.

Piše: Josip Merdaus

Iz tehnike za šolo in dom (7)

Največja atomska elektrarna na svetu

se nahaja v britanski pokrajini Somersetu. Ima dva nuklearna reaktorja od 500.000 kilovatov, katera sta vgrajena v dveh zgradbah, ki so visoke nad 50 metrov.

Elektrarna na plimo.

To elektrarno poganja voda, ki se ob plimi (kadar morje narašča) dviguje in s tem napolnjuje ustja rek nekaj kilometrov daleč. V 24 urah in 50 minut se morje zaradi privlačne sile Zemlje in Meseca dvakrat dviguje in pada. Na odprtem oceanu znaša višinska razlika med plimo in oseko (amplituda) od 1—2 metra. Največja amplituda je v zalivih in znaša v zalivu Fundy v Kanadi 15,4 m. Največja elektrarna te vrste se gradi v Franciji ob ustju reke Rancea pri St. Malo in bo dovršena leta 1966. Elektrarna bo imela 800 m dolgi jez v katerem bo vgrajenih 24 turbin ter bo proizvajala letno 210 megavatov.

Največji transformator na svetu.

je bil zgrajen leta 1955 v tovarni Siemens-Schuckert Werke. Njegova dolžina znaša 15 metrov in je težak 238 ton.

POGLEJMO SE NEKAJ DVI-GAL, KATERA POGANJA ELEKTRIKA.

Najhitrejša potniško dvigalo na svetu je vgrajeno v nebotičniku RCA Building v New Yorku, ki se dviga 275 m visoko z brzino 400 m na sekundo, kar znaša 24 km na uro.

Najhitrejša rudniško-potniško dvigalo je v rudniku zlata v indijski pokrajini Majsoni, ki se dviga oziroma spušča z brzino 40 km na uro in sprejme po 50 rudarjev naenkrat.

Najmočnejše dvigalo na svetu, je dvigalo v ladjedelnici vojne mornarice v ZDA v luci San Dieg. Samo dvigalo tehta 9.400 ton, dvigne pa lahko 550 ton s hitrostjo 3 m v sekundi.

Najvišje dvigalo za tovor na

svetu je montirano v Sibiriji pri gradnji velike hidrocentrale. Dvigalo lahko dvigne 25 ton 150 m visoko.

Največji bager na svetu je zgradila tovarna v Nemčiji »Orenstein—Kopel Maschinenbau« za neki rudnik ob Reni. Stroj je težak 5.600 ton dolg 180 m ter 60 metrov visok. Premika se s pomočjo goseničarja ter dela z brezkončnim trakom na katerem je pritrjenih 12 zajemalk od katerih ima vsaka po 5 m³ prostornine. Delo je popolnoma avtomatizirano ter v 19 urah izkoplje in istočasno naloži 247.000 ton materiala.

Največji bager za kopanje in dviganje materiala je montiran v SSSR na nekem gradilišču. Stroj ima več »rok«, katere so dolge 115 m. Na koncu teh rok so montirane žlice od katerih lahko vsaka zase naenkrat zagradi 32 m³. Navedeni podatki so povzeti iz »Šavremene tehnike«.

NEKAJ NAVODIL PRI UPO-RABLJANJU ELEKTRIKE:

1. Ne popravljajte električnih napeljav in aparatov pod tokom,

ker je to življenjsko nevarno. Električni tok prekinete s tem, da izvijete varovalko, o kateri smo govorili v prejšnjem poglavju. Le tako boste lahko opravili delo brez nevarnosti.

2. Nikoli ne krpajte varovalk!

3. Električni napeljavi in drugim električnim aparatom se nikoli ne približujte z mokrimi rokami in ne stojte na vlažnih tleh, ko opravljate z njimi!

4. Električne naprave negujte in jih obvarujte pred vlago. Kadar grejete vodo v loncu na električnem kuhalniku, potem najprej napolnite lonec z vodo, ga postavite na kuhalnik in šele nato vklopite električni tok. Do nesreče lahko pride, če postopamo obratno.

5. V zmoti je tisti, ki misli, da je elektrika smrtno nevarna le tedaj, če smo se dotaknili obeh tokovodnih žic. Zadostuje namreč, če smo se dotaknili samo ene tokovodne žice in to tiste, po kateri priteče električni tok k potrošniku in jo imenujemo »faz-a«. S tem imenom imenujemo vsak tokovodnik po katerem teče elektrika k delovnemu mestu. Navadno je ta žica črna izolirana, kar pa ni vedno primer. Po drugi žici pa se elektrika vrača k svojememu izvoru in bi naj bila sivo izolirana, toda tudi to ni vedno primer.

— Naši kraji na letu 1000 —

Piše: Franc Šuman (11)

O izvrševanju krvne sodne oblasti se je ohranilo zelo malo podatkov. Iz poročila opata Adalberta, vladnemu komisarju v tedanjem Mauerburgu povzema, da je bila Marija Riek (Reikin) leta 1685 kot zadnja čarovnica na grmadi zažgana pri Črnem lesu. Iz kazenskega spisa detomorilk zvmemo, da so bile pri Črnem križu usmrčene z odsekom glave leta 1691 Marinka Wamberger, Marija Teiner (Peiner), Uršula Senekovič in Marija Golob. Vse usmrčene so bile pokopane takoj po usmrčitvi na licu mesta. To je bilo v Črnem lesu pri sedaj na novo postavljenem Črnem križu, kjer je bilo žensko morišče, ki je po tedanjih zakonih moralo biti ločeno od moškega.

Moško morišče je bilo v Lenartu ob potoku Velka na parc. št. 367/4 blizu mosta čez Velko, ki ga ljudstvo še danes imenuje Gerihtni most. Na omenjeni parceli sta stali dve zidani sohi za vislice. Na tem mestu so izvrševali smrtne obsodbe z obešanjem do leta 1849. O vislicah že dolgo ni več nobenega sledu, pa tudi o usmrčenih na tem mestu nisem mogel kaj več izvedeti. K morišču spada še stara trioglata kapelica, ki je bila prvič obnovljena leta 1814 in drugič 1. 12. 1924. Ljudstvo je tej kapelici nadelo naziv Gerihtni križ. Ta križ pa je stal ob cesti iz trga na desni strani nad hišo Festina proti Porčiču. Pri tem križu je moral vsak obsojenec, ki so ga od Hrastovca toč mimo gnali na morišče, opraviti svojo zadnjo molitev. Ta križ je bil kasneje porušen.

V Gornjem gradu je imela sedež tudi grajska davčna oblast pod katero so spadali Biš, Gočova, Gasteraj, Grušova, Jablance, Jurovski dol, Kremberg, Lenart, Ledinek, Lormanje, Ložane, Malna, Metava, Močna, Partinje, Pernica, Porčič, Radehova, Ročica (del), Ruperče, Sv. Lenart, Sv. Martin, Sv. Trojica, Svinjska vas sedaj Senarska, Setarova, Varda, Verjane, Vinička vas, Voličina, Zamarkova, Zervavci in Zice.

Grad Hrastovec v drugi polovici 17. stoletja

V vzhodnem delu gradu, ki je bil dograjen med leti 1655 do 1666 in se je nazival Spodnji Hrastovec (Unter Gutenhaag) je služil za upravo pridvornih posestev, ki jih je graščina s svojimi hlapci in deklami obdelovala. Graščinski hlapci in dekle so

obdelovali tudi kmečka posestva v zakupu, ki so bila v Bišu, Grajeni, Grušovi, Janževem vrhu, Močni, Nasovi pri Apačah, Nebavi, Lužanah, Lormanju, Ruperčah, Sv. Miklavžu pri Ormožu, Vebrovniku, Voličini in Zamarkovi.

V gradu Hrastovec je bila velika viteška dvorana, v kateri so uprizarjali viteške in druge igre. 63 sob pa je bilo razkošno opremljenih z dragimi slikami. Najbolj razkošno je bil urejen grad

cerkev sv. Ožbalda, ki je bila zgrajena leta 1338 streljaj zapadno od grada in je bila podrejena pračari Sv. Petra pri Mariboru. Iz spodnjega gradu je bil speljan podzemeljski hodnik do Vurberga, o katerem pa že dolgo ni več nobenega sledu. Prvi gospodar Hrastovca naj bi bil gospod hrastovski Ulrih Hag — Hager, ki je vladal 1348. leta. Kot drugi in zadnji moški potomec tega rodu je bil še leta 1379 živeči Günther pl. Gutenhaag, ki je imel edino hčer Ano zadnjo potomko tega rodu. Ana pl. Gutenhaag se je poročila s Henrikom pl. Herbersteinom in prenesla del posestva z dovoljenjem vojvode Ernesta Zeleznega posesti Herbersteinov. Ti so bili od 1409 do 1842 delni lastniki Hrastovca po listini cesarja Friderika III. Cesar Friderik je podaril Lenartu pl. Herbersteinu tedanjemu stotniku okraja Postojna, ki je imel že v zakupu — fevdu graščino Vipava, še grad Hrastovec z vsemi privilegiji. Po smrti zadnjega Gutenhaaga, ki pa ni znana, so izvrševali do leta 1481 grajsko oblast v Hrastovcu Koroški vitezi Hoblenecki. Kot prvi se omenja v neki listini iz leta 1462 Andrej Hobleneck in kot zadnji v letu 1481 Rupert Hobleneck. Kakor je bilo že omenjeno, so postali leta 1482 Herbersteini popolni gospodarji Hrastovca, ki so ga imeli v posesti do leta 1802, to je 420 let in od 14. 10. 1915 do 9. maja 1945, ko je postal Hrastovec splošno ljudsko premoženje in je sedaj v njem Dom duševno defektnih. (Nadaljevanje sledi)

Pomisli - ugani

Na uganko objavljeno v 23. številki »Domačih novic« smo dobili precej odgovorov. Zreb je tokrat nagrado določil **MARICI KAUCIČ, Benedikt 24, p. Benedikt**, ki je pravilno uganila, da sta na sliki **DELAVKI KMETIJSKE ZADRUGE LENART - ELIZABETA IN NEZIKA PAPEŽ**.

Približujemo se novoletnim praznikom in slavlju dedka Mraza. Objavljamo posnetek dedka Mraza. Vaša naloga pa je, da uganete **KDAJ (LETO) IN KJE JE BIL NAPRAVLJEN PRIČUJOČI POSNETEK TER KDO STA OTROKA V DESNEM SPODNJEM KOTU SLIKE**.

Izmed pravilnih rešitev bo ena izžrebana in nagrajena z lepo knjigo. Odgovore pošljite na naslov: Uredništvo »Domače novice« Lenart, Radgonska cesta 9 do vključno 1. januarja 1964.

LASTNIKI PSOV

Obveščamo Vas, da se vrši cepljenje psov proti pasji steklini po naslednjem razporedu:

dne 18. 12. 1963 (sreda)

1. Zg. Sčavnica	ob 8. uri	pri BAUMAN Aloju, Sv. Ana
2. Lokavec — Rožengrunt	ob 10. uri	pri MATJASIC Stefanu
3. Jurovski dol	ob 12. uri	pri PLATAJS Mirku
4. Voličina	ob 14. uri	pri ČUČEK Milošu
5. Selce	ob 16. uri	pri ROJS Berti

dne 19. 12. 1963 (četrtak)

1. Cerkvenjak	ob 8. uri	pri PALUC Antonu
2. Benedikt	ob 10. uri	pri osemenjevalni postaji
3. Gradišče	ob 12. uri	pri ROJKO Rudolfu
4. Vinička vas	ob 14. uri	pri FEKONIA Francu
5. Močna	ob 15. uri	pri ŠIKER Jožefu

dne 17. 12. 1963 (torek)

V Veterinarski postaji Lenart od 8. do 11. ure za Krajevni urad Lenart in za bližnje iz sosednjih krajevnih uradov.

Stroški cepljenja psov za leto 1964 znašajo 500 dinarjev (petsto), katere je treba plačati ob samem cepljenju. Opozarjajo se lastniki psov, da se psi priženejo na cepljenje na določeni dan, ker so stroški za zamudnike določeni v višini 1.000 dinarjev ter prigov v Veterinarsko postajo Lenart. Vsi necepljeni psi bodo pokončani po veterinarskem higieniku brez predhodnega opozorila.

Veterinarska postaja Lenart

CEPLJENJE PROTI KOKOŠJI KUGI

Obveščamo vse kmetovalce, da se bo vršilo obvezno cepljenje kokoši proti kokošji kugi v naslednjih krajih po sledečem razporedu:

Gočova (vas), Sp. in Zg. Senarska dne 14. 12. 1963.
Gradišče (trg), Zg. Porčič (vas) in Lenart 16. 12. 1963.
Setarova, Lornanje, Varda (Jurjevska cesta) in Malna 20. 12. 1963.
Radebova, dne 21. 12. 1963.

Vsi kmetovalci so dolžni imeti kokoši zaprte in nuditi veterinarju vso pomoč. V kolikor lastnik ne bo imel kokoši zaprte in kakorkoli oviral delo, bo kaznovan po 71. in 72. členu temeljnega zakona o varstvu živine pred živalskimi kužnimi boleznimi.

Občinski vet. inšpektor
dip. vet. Milan VAUDA

UMRL JE KONRAD KRAMBERGER-ZASLUŽNI GASILEC

V soboto, 25. novembra je gasilska sirena oznanila, da je umrl dolgoletni gasilec KONRAD KRAMBERGER iz Gradišča. Rodil se je 1896. leta in že kmalu se je vključil v gasilske vrste. V 40 letih, kolikor jih je prebil med gasilci je sodeloval na 41 požarih. V GD Gradišče je bil dolga leta strojnik in orodjar. Njegov drugi dom je bil gasilski dom, saj ga je bilo mogoče med gasilci videti ob vsakem času. Za dolgoletno in požrtvovalno delovanje v gasilski organizaciji je bil odlikovan z več gasilskimi odlikovanji. Zahrbna bolezen ga je iztrgala iz dela in načrtov za razvoj gasilstva v svojem kraju.

Lepo število pogrebcev priča, da je bil pokojnik med ljudmi tudi priljubljen. Gradiški gasilci in drugi so se od Konrada poslovili, vendar jim bo ostal v lepem spominu.

Klavirsko harmoniko v odličnem stanju prodam. Naslov v upravi lista.

MALI OGLAS

ODKUPNE CENE KMETIJSKIH PRIDELKOV IN ZIVINE PRI KMETIJSKIH ZADRUGAH LENART IN ZGORNJA SČAVNICA

ZIVINA	Vrsta	Kvaliteta	Starost do	Teža nad kg	Klavnost v %	Prosto,	Cena	Pogodbeno
Prašiči za bekon:	I. vrsta teža od 80 do 95		8 m.	—	—	300	320	
	II. vrsta teža od 80 do 95		8 m.	—	—	280	300	
Prima mesnati prašiči:	v teži od 80 do 95 kg		12 m.	—	—	265	285	
	v teži od 95 do 110 kg		12 m.	—	—	270	290	
	v teži od 110 do 125 kg		12 m.	—	—	280	300	
Mesnati prašiči:	v teži od 80 do 95 kg		12 m.	—	—	255	275	
	v teži od 95 do 110 kg		12 m.	—	—	260	280	
	v teži od 110 do 125 kg		12 m.	—	—	270	290	
	v teži od 125 do 180 kg		12 m.	—	—	270	290	
Mastni prašiči:	v teži od 80 do 95 kg		12 m.	—	—	255		
	v teži od 95 do 110 kg		12 m.	—	—	260		
	v teži od 110 do 125 kg		12 m.	—	—	265		
	v teži od 125 do 180 kg		12 m.	—	—	265		
Ostale svinje:	izločene svinje in merjasci		24 m.	—	—	255		
Mladi junci in junice:	junice Ia		18 m.	400	58	265	285	
	junici Ia		18 m.	450	58	265	285	
	junici in junice II		18 m.	400	52	245		
Starejši junci in junice:	junice Ia		36 m.	450	56	265	285	
	junici Ia		36 m.	500	56	265	285	
	junice I		36 m.	420	54	255	275	
	junici I		36 m.	470	54	255	275	
	junice — junici II		36 m.	400	50	245		
	junice — junici III		36 m.	400	46	215		
Biki stari nad 3 leta:	biki Ia		nad 36 m.	600	56	245		
	biki I		nad 36 m.	550	54	225		
	biki II		nad 36 m.	500	50	205		
	biki III		nad 36 m.	450	46	175		
Voli stari nad 3 leta:	voli I		nad 36 m.	550	54	220		
	voli II		nad 36 m.	500	50	200		
	voli III		nad 36 m.	450	46	165		
	voli IV		nad 36 m.	400	42	135		
Krave stare nad 3 leta:	krave I		nad 36 m.	450	52	215		
	krave II		nad 36 m.	450	48	195		
	krave III		nad 36 m.	400	45	170		
	krave IV		nad 36 m.	350	42	150		
	krave V		nad 36 m.	350	40	135		
Pitana teleta ženska I	do 6 m.		150	58	350	365		
	Pitana teleta moška I		do 6 m.	180	58	350	365	
	Pitana teleta oba spola I		do 3 m.	100-150	58	340		
	Pitana teleta oba spola I		do 3 m.	80-100	—	330		
	Pitana teleta oba spola I		do 3 m.	60-80	—	300		
	Teleta lažja in II vrste po oceni veterinarja.							
Jagnjeta tsarejša od 5 do 12 mes.:	jagnjeta I		20	54	255			
	jagnjeta II		20	50	230			
Ovce in ovni stari nad 2 leti:	ovce in ovni I		35	50	175			
	ovce in ovni II		35	45	150			
	ovce in ovni III		30	42	125			
	ovce in ovni IV			40	95			

Teža se ugotavlja pri prašičih in govedu po 12 urnem postu, ali z odbitkom pri prašičih 2 do 3 %, pri goveji živini pa do 10 % zaradi prekomerne nahranjenosti.

OPOMBA UREDNIŠTVA: Gornje cene veljajo enako za obe kmetijski zadrugi glede na določila pred kratkim izišlega predpisa.

KMETIJSKI PRIDELKI

KZ LENART

Jabolka:

	Kvaliteta	Debelost	Cena
kanade, jonatan, boskopski kosmač, zlata parmena, londonski peping, oranžna reneta, zveznata reneta, krivopecelj	I	60	50
Jabolka: ostale vrste — lederica, damazonka, herbertova, baumanova reneta, rdeči in zeleni štetinec	I	60	50
Jabolka: vse sorte	II in III		15
Slive: pozne, trošene za predelavo	I		20
Hruške: plemenite sorte	I	nad 60	50
Hruške: ostale sorte	I	od 40	30
Krompir: jedilni	I		30
Seno — otava: brez šara	I		15
Gobe: suhe, bele	I		1.000
Orehi: suhi, zdravi, tanka lupina		kg	200
Jajca sveža zdrava		kom.	30

KZ ZGORNJA SČAVNICA

Pšenca — rž do 14 % vlage ter največ 2 % primesi	kg	50	din
Oves — ječmen do 14 % vlage ter največ 2 % primesi	kg	45	din
Koruzna — klip največ 18 % vlage	kg	25	din
Jabolka I vrsta od 60 mm	kg	50	din
Krompir jedilni zdrav, čist brez zemlje, neogrizen od debeline jajc naprej	kg	18	din
Seno in otava	kg	18	dni
Slama	kg	8	din
Jajca sveža	kom	27	din
Orehi suhi t a n k o lupinasti	kg	180	din
Fižol — cipre suhi letine 1963 čist	kg	170	din
Fižol — prepeličar suhi letine 1963 čist	kg	150	din
Fižol — enobarvni suhi letine 1963 čist	kg	130	din
Fižol — mešan suhi letine 1963 čist	kg	100	din

ZA MOREBITNE SPREMEMBE CEN V ČASU DO IZIDA NASLEDNJE STEVILKE UREDNIŠTVO NE JAMČI.

IZ KRAJA v kraj

V Gradišču je tokrat tekla beseda o načrtih lovske družine, o delu mladinskega aktiva, komunalni dejavnosti kraja in še o nekaterih drugih vprašanjih. V razgovoru so sodelovali Zdenko Najvirt, Irena Plevnik, Janko Kšela in France Puntar.

LOVSKA DRUŽINA CERKVENJAK JE DELAVNA

V Gradišču Slov. goricah ima sedež lovska družina Cerkvenjak, ki v svojih vrstah vključuje 24 članov pretežno iz območja Cerkvenjaka, ki je v sestavu te lovske družine. V lovski družini skrbijo za sprejem novih lovcev. Letos so sicer uspeli pridobiti samo tri nove, vendar jih bo v prihodnjih letih glede na dosežene uspehe gotovo več, ki bodo želeli biti člani lovske družine.

do vložili v to delo še vsaj 300 prostovoljnih delovnih ur, čeprav so jih nad 3 tisoč že doslej opravili. Cesto bodo tako utrdili, da bo sposobna za ves motorni promet ob vsakem času. Tako bo odprta pot do važne turistično lovske postojanke sredi prekrasne gozda Dobrave.

STARO ZGRADBO OBNOVILI V SODOBEN LOVSKI LOKAL

Ko smo se zadnjič znašli v Dobravi na prostrani jasi, smo se začudili nad tem, kar smo videli. Na mestu, kjer je še pred kratkim stala dotrajana in neprijetna zgradba, stoji sedaj lepo urejen in skoraj nov lovski dom. Zgradbo so v celoti obnovili lovci cerkvenjaške lovske družine, ki so vsa dela okrog 700 delovnih ur opravili prostovoljno.

OD INOZEMSKIH LOVCEV V ZADNJIH DVEH LETIH 200 TISOČ DOLARJEV

Lovci, člani lovske družine Cerkvenjak so bili med prvimi v širšem delu Slovenskih goric, ki so pred dvema leti sprejeli v goste lovce iz tujine, predvsem iz Italije. Svoja lovišča so odprli in zato ni čudno, da jih zlasti Italijani radi obiskujejo. V zadnjih dveh letih je lovski turizem prinesel kar 200 tisoč dolarjev deviz ob tem, da je imela v istem času lovska družina 3 milijone din prometa. Samo letos je na njihovem lovišču lovilo sedem skupin lovcev iz Italije. Prihodnja leta pa si obetajo še večje zanimanje tujih lovcev, saj nameravajo v Spodnjih Verjanah na površini 2 ha urediti posebno lovišče za tuje lovce na race. Pro-

Gradišče

litetne, četudi ni zaposlen kvalificiran gostinski kader. V gostišču so dobro založeni z mesom iz tunjke, postrežejo pa vam tudi z drugimi jedmi in pijačami, četudi še nimajo kuhinje, ki bi bila prav gotovo potrebna. Strežnjo osebo dobro ve, kaj sodi k postrežbi. Zadnjič, ko smo bili v Gradišču, smo povprašali po aspirinu za glavobol. Ni nujno, da bi imeli, pa so nam z njim vendar postregli. Tokrat smo tudi izrecno poudarili, da naj postrežejo z vinom v katerem se bo tableta za glavobol raztopila, pa so nam poleg vina prinesli na mizo še kozarec vode. Tako je prav. Naročili smo še sendvič z mesom iz tunjke, ki je bil enake velikosti, cenejši za 15 din od tistega, ki ga dobiš pri Lenartu. Naročen je bil eden, prinesli pa so dva. Tudi to je prav. Bolje je namreč postaviti pred gosta dva sendviča v kratkem času, kot to znajo v Gradišču, kot pa prinesiti enega po dolgem čakanju. Torej, gradiški gostilni vsa pohvala in upajmo, da bo pri tem tudi ostalo.

MLADINA JE SPREJELA BOGAT PROGRAM DELA

Mladinci in mladinke iz Gradišča so imeli pred kratkim svojo letno konferenco, na kateri so sprejeli vrsto sklepov. Med drugim so sklenili, da bodo s prostovoljnimi delom pomagali pri gradnji vodovoda za kulturni dom, pripravljajo tudi pester kulturno zabavni program za novo leto, nameravajo pa tudi sodelovati pri ureditvi kluba. Na konferenci so tudi sklenili, da bodo poslej imeli redne mladinske sestanke vsako soboto. Zavzeli so se tudi za obisk raznih predavanj. Mladinski aktiv sam pa bo pripravil predavanja iz kmetijstva in aktualnih političnih dogodkov. Če jim bo le uspelo, nameravajo skupaj s člani prosvetnega društva enkrat tedensko pripraviti tudi pester kulturni spored, ki ga bodo izvajali v klubu. Mladinski aktiv bo tudi poskrbel, da se bo čim več mladine vključilo v telesnovzgojno društvo, ki se pravkar ustanavlja.

PRIHODNJE LETO NOVI VOZNI RED?

Gradiščani s sedanjim avtobusnim voznim redom niso kdove kako zadovoljni, saj nimajo prave zveze z Mariborom, niti iz Maribora v Gradišče. Zaradi tega je krajevna organizacija SZDL sprožila postopek za spremembo voznega reda. Pred dnevi so od Avtobusnega podjetja Maribor sprejeli predlog v novem voznem redu, ki bi prišel v postev šele čez pol leta:

Iz Gradišča v Maribor: 4.45, 6.46, 10.28, 12.10, 14.56, 19.50. Iz Maribora prihod v Gradišče: 6.10, 9.10, 14.20, 15.10, 16.40 in 17.40. Za zadnjo zvezo iz Maribora v Gradišče nekateri predlagajo, naj bi bila namesto s prihodom ob 17.40 v Gradišče postavljena tako, da bi zadnji avtobus peljal iz Maribora ob 19. uri. Pošljite svoje predloge v zvezi s tem voznim redom krajevni organizaciji SZDL.

Prihodnjič pa se bomo podali na pot v Zgornjo Ščavnico.

Urejuje uredniški odbor: Ernest Smid, predsednik — Člani: Edo Zorko, Mirko Košmerl, Jelka Firbas in Tone Stefanec — Odgovorni urednik Tone Stefanec — Uredništvo in uprava Lenart, Radgonska cesta 9 — Izbaja stalno na 8 straneh drugi in četrti četrtek — Letna naročnina 400 din, inozemstvo 800 din — Tekoči račun pri podružnici NB Maribor št. 601-11-608-105 — Ime: Občinski odbor SZDL Lenart — »Domače novice« — Tiska CP »Celjski tisk« Celje

Cerkvenjaški in gradiški lovci so zares nadvse delovni. Kakor kaže, je malo takih lovskih družin, ki bi se po uspehih lahko merile s cerkvenjaško. Letos so si kot eno najvažnejših nalog zadali zgraditi kilometer in pol dolgo cesto skozi Dobravo in obnoviti staro zgradbo, ki stoji sredi prostranega gozda v Dobravi v neposredni bližini Gradišča v sodobnem lovski dom.

PRI IZGRADNJI CESTE OPRAVILI LOVCI NAD 3 TISOČ PROSTOVOLJNIH DELOVNIH UR

Na cesto, ki pelje iz Gradišča do lovskega doma v Dobravi in je dolga poldrugi kilometer, so lovci napisali preko 200 kubikov gramoz. Družina ni imela odvečnega denarja, zato so se lovci znašli. Povezali so se s krajevnim odborom kateremu so prostovoljno pomagali pri popravilu raznih cest in zato brezplačno dobili potreben gramoz. Vsekakor lepa zamisel in uspeh tega ukrepa ni izostal. Pred leti je tod peljala blatna in neprehodna pot, danes pa se je že mogoče peljati z vsakim motornim vozilom, nekoliko težje je seveda v deževnem vremenu. Sicer pa ne namera vajo ostati pri sedanji cesti. Popravili jo bodo skupaj s člani krajevne skupnosti kolikor bo le mogoče dobro. Računajo, da bo-

Kupili so edino gradbeni material. Zidarska dela so brezplačno opravili zidarji, ki jih je nekaj med lovci. Doslej so uredili zares privlačno tri prostore: večjo sejno sobo, manjši lovski kotiček in kuhinjo. V prihodnje pa nameravajo urediti še manjši bife, ki bo služil lovcem kot ostalim gostom, ki se bodo zlasti radi oglašali v tej postojanki.

Lovska družina Cerkvenjak je sicer imela že pred leti lovsko kočjo v Cerkvenjaku, ki pa ni odgovarjala, ker je stala na neprimernem mestu, zato so se raje odločili za nakup tega objekta za katerega so odšteli nekaj nad milijon din. Zgradba je sedaj seveda veliko več vredna. Kupili so tudi 2 ha zemlje, ki sodi h zgradbi. Računajo, da bi že prihodnje leto lovski dom dvignili še za eno nadstropje in bi jo uredili čisto po planinskem stilu. V neposredni bližini lovskega doma so uredili zaenkrat manjši ribnik, ki bo v prihodnje služil kot kopalnišče, saj je vode dovolj, kakor pravijo. Ribnik bodo povečali še za nekaj metrov in potem se bo mogoče v njem kar prijetno okopati. Pri gradnji ceste in lovskega doma so se izkazali vsi lovci. Povedali so nam pa, da zasluži javno pohvalo predvsem Ivan Lipič, lovski čuvaj, ki je več v lovskem domu, kot doma, so se pošalili nekateri tovariši.

stor bodo po potrebi poglobili, da bo vedno voda in ga ogradili z rogozom. To lovišče nameravajo, če bo vse po sreči, urediti do prihodnjega avgusta. Za osnovno ureditev po bodo vložili najmanj 300 tisoč din. Seveda cerkvenjaški lovci ne bodo ostali samo pri tem. Predvsem nameravajo povečati stalež divjadi, kar je pogoj za večji odstrel. Sedaj je v njihovih loviščih okrog 700 fazanov, medtem ko naj bi se prihodnja leta letno število fazanov povečalo za dva tisoč. Ob tem računajo, da bodo prihodnje leto domači in tuji lovci odstrelili 1.200 kosov razne divjačine. Prihodnja leta pa se bo ta številka še povzpela. Lovci zares zglede skrbijo za naraščaj. Doslej so zgradili 40 najmodernejših krmilšč za fazane in srnjad, kupili so eno valilnico za fazane kapacitete 800 jaje in umetno koklijo. Kakor pravijo, bodo vse storili, da bi se domači in tuji lovci v njihovih loviščih dobro počutili. Zbrana sredstva pa nameravajo kar se da najbolj pametno uporabiti.

V GOSTILNI POSTREŽBA VREDNA POHVALE

Običajno na tej strani ob raznih prilikah kritiziramo naše gostinstvo. O gradiški gostilni pa se moramo tokrat pohvalno izraziti, zlasti še, ker so usluge kva-